

درس پژوهی

از چستی تا هستی

مه‌سیما گل‌چوبیان، پریسا ستم، مهدیه فرشیدی‌نیا،
زینب رستمی، سید حسن حسینی، محمد رستمی

کتابخانه و اسناد ملی ایران

سرشناسه	: گل چوبیان، مه‌سیما، ۱۳۷۴
عنوان و نام پدیدآور	: از چیستی تا هستی درس پژوهی / مؤلفین: مه‌سیما گل چوبیان، پریسا سالار، مهدیه فرشیدی‌نیا، زینب رستمی، سیدحسن حسینی، محمد رستمی
مشخصات نشر	: تهران، آرون، ۱۳۹۹
مشخصات ظاهری	: ۱۸۶ ص
شابک	: ۷ - ۸۹۵ - ۲۳۱ - ۹۶۴ - ۹۷۸
وضعیت فهرست‌نویسی	: فیپا
موضوع	: درس پژوهی - پروژه محوری در آموزش - استراتژی آموختن
موضوع	: Lessen study- Project method in teaching- Learning strategies
موضوع	: تدریس اثر بخش Effective teaching
شناسه افزوده	: پریسا سالار ۱۳۷۴ - مهدیه فرشیدی‌نیا ۱۳۷۳ - زینب رستمی ۱۳۷۵ - سیدحسن حسینی ۱۳۷۳ - محمد رستمی ۱۳۵۶
رده‌بندی کنگره	: LB ۰۲۰۳
رده‌بندی دیویی	: ۳۷۱.۰۳
شماره کتابخانه ملی	: ۸۸

درس پژوهی - از چیستی تا هستی

مؤلفین:

مه‌سیما گل چوبیان، پریسا سالار، مهدیه فرشیدی‌نیا،
زینب رستمی، سیدحسن حسینی، محمد رستمی

ناشر: انتشارات آرون

چاپ اول: ۱۳۹۹

چاپ صدف: ۵۰۰ نسخه

۴۴۰۰ تومان

نشانی: میدان انقلاب، خیابان ۱۲ فروردین، خیابان وحید نظری

نرسیده به خیابان منیری جاوید، پلاک ۱۰۵ واحد ۳ تلفن: ۵۱ - ۶۶۹۶۲۸۵۰

ایمیل: Arvannashr@yahoo.com وبسایت: www.Arvanashr.ir

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

فہرست مطالب

پیشگفتار.....	۷
فصل اول: چیستی درس پژوهی.....	۹
چیستی درس پژوهی.....	۹
تاریخچه و سابقه درس پژوهی.....	۱۲
اهمیت و ضرورت درس پژوهی.....	۱۴
حوزه‌های تعامل در درس پژوهی.....	۱۶
اثر درس پژوهی.....	۱۷
الف) درس پژوهی و کلاس درس.....	۲۱
ب) درس پژوهی و فرهنگ مشارکت.....	۲۲
ج) درس پژوهی و رشد حرفه‌ای معلم.....	۲۲
د) درس پژوهی به عنوان پارادایمی نو در عرصه الگوهای یاددهی - یادگیری.....	۲۳
درس پژوهی و اقدام پژوهی از تفاوت‌ها تا شباهت‌ها.....	۲۳
الف) اقدام پژوهی.....	۲۴
ب) مراحل اقدام پژوهی.....	۲۴
ج) تفاوت درس پژوهی و اقدام پژوهی.....	۲۵
شباهت درس پژوهی و اقدام پژوهی.....	۲۵

۲۶	چالش‌های درس پژوهی
۳۱	سوء تعبیرهای متداول از درس پژوهی
۳۱	الف) درس پژوهی، برنامه‌ریزی درسی است
۳۱	ب) درس پژوهی، کتابخانه‌ای از دروس بی‌نقص به وجود می‌آورد
۳۲	ج) درس پژوهی، یعنی نوشتن دروس اصلی
۳۲	راه‌هایی برای ترویج درس پژوهی
۳۳	۱- گردهمایی همکاران در محیط‌های غیر رسمی و دوستانه برای گفت‌وگوهای حرفه‌ای
۳۳	۲- توجه موزون به فرایندها و پیامدها
۳۳	۳- تبیین عینی و روشن زمینه‌های عمل مشترک
۳۴	۴- ترویج ارزش‌های حرفه‌ای مشترک برای توانمندسازی معلمان
۳۴	کوچینگ در درس پژوهی
۳۴	الف) تعریف کوچینگ
۳۵	ب) تفاوت آرش و ملیم با کوچینگ
۳۵	ج) تفاوت مشاور و کوچینگ
۳۵	د) تفاوت منتورینگ و کوچینگ
۳۷	فصل دوم: هستی درس پژوهی
۳۷	فرآیند درس پژوهی
۴۱	مستندات گزارش درس پژوهی
۴۴	چکیده
۴۴	فهرست مندرجات و شماره صفحه
۴۵	جدول مشخصات اعضای تیم
۴۶	مرام‌نامه
۴۶	بیان مسئله
۴۷	تدوین طرح درس اول
۴۷	ملزومات اجرای تدریس اول
۴۸	نمون برگ چیدمان کلاس و محل استقرار مشاهده‌گران
۴۸	تقسیم کار و تعیین نقش اعضای تیم درس پژوهی در تدریس اول
۴۹	نقد و ارزیابی اجرای تدریس اول
۴۹	تغییرات طرح درس اول
۵۰	تدوین طرح درس دوم
۵۰	ملزومات اجرای تدریس دوم

تقسیم کار و تعیین نقش اعضای تیم درس پژوهی در تدریس دوم.....	۵۰
نقد و ارزیابی اجرای تدریس دوم (اصلاح شده).....	۵۱
تجارب زیسته.....	۵۱
پیشنهادهای.....	۵۲
منابع.....	۵۲
پیوست‌ها.....	۵۲
فصل سوم: اجرای درس پژوهی.....	۶۱
ضمیمه‌ها.....	۱۶۱
منابع و مآخذ.....	۱۸۳

پیشگفتار

در جهان امروز تربیت نیروی انسانی یکی از برجسته‌ترین شاخص‌های تحول و پیشرفت جوامع محسوب می‌شود. چنین تحولی تحقق نخواهد یافت، مگر اینکه طرز تفکر و عمل مدیران و کارکنان نظام‌های آموزشی به ویژه معلمان تحول یابد. محیط‌های آموزشی زمانی می‌توانند اثر بخش و کارآمد باشند که کلیه فعالیت‌های آموزشی از معیارهای مشخص علمی برخوردار باشند. یادگیری و تحول صفتی نیست که به زور یا با تحمیل اندیشه و اطلاعات، با شیوه‌های غیرعلمی بتوان آن را در دیگران بوجود آورد. تحول به بستر و فضایی تربیخی نیازمند است که بتواند در دانش، روش، منش و نگرش افراد تغییر ایجاد کند.

کار معلمی بدون پژوهش و حل مسئله پیش نمی‌رود و با حداقل به دلخواه و برابر هدف‌های بزرگ پیش نمی‌رود واقعیت این است که جنبه علمی با هنر مردم‌داری آمیخته بوده است و معلمان به عنوان نمایندگان فرهنگ کشور در مدارس، نقش یک فرد امین و مورد اعتماد را نیز بر عهده دارند که تأثیر بسزایی در ایجاد نگرش و تغییرات مفید و مثبت دارد.

و از آنجایی که درس‌پژوهی رویکردی برای توسعه‌ی دانش حرفه‌ای معلمان است، معلمان در آن تشریک مساعی و همکاری می‌کنند تا یک طرح درسی را تهیه و اجرا نموده و درس را به منظور جمع‌آوری داده‌های مربوط به یادگیری دانش‌آموزان مشاهده نموده و این مشاهدات را در جهت بهبود و اصلاح درس خود به کار گیرند که سبب رشد حرفه‌ای آن‌ها می‌گردد و در پایان به رشد و پیشرفت دانش‌آموزان منجر می‌شود.

تدریس مؤثر باعث بهبود فرآیند یاددهی - یادگیری می‌شود که یکی از مهارت‌های مهم معلمی است. از طرفی یکی از چالش‌های آموزش، عدم یادگیری دانش‌آموزان، عدم تسلط معلمان بر تدریس است که اگر دچار تغییر و تحول نشود، موجب مواجه شدن نظام آموزشی با مشکلاتی جدی می‌گردد.

نگارش این کتاب در طول یک سال تحصیلی با همفکری و مشورت اساتید زبده با هدف آشنایی بیشتر نسبت به درس پژوهی و چالش‌های پیش‌روی آن گردآوری شده است. این کتاب از سه فصل ساخته شده است که فصل اول آن به مبانی نظری و پیوستی درس پژوهی می‌پردازد و در فصل دوم هستی درس پژوهی، از چارچوب نوشتاری درس پژوهی بر اساس بخشنامه‌ها و همین‌طور نظرات اساتید گردآوری و گفته شده است که در فصل سوم نمونه‌ای از کار درس پژوهی دبستان شاهد پسرانه‌ی نور آمده است تا کمک آن محترم بتوانند ابتدا با ماهیت درس پژوهی و چارچوب‌های آن آشنا شوند و سپس با مطالعه‌ی نمونه‌ی کار علاوه بر آشنایی با شیوه‌ی انجام کار، چالش‌های پیش‌روی خود را مدیریت نمایند و به خوبی از پس این کار بر بیایند. امید است این کتاب راهگشای علاقه‌مندان به یادگیری درس پژوهی باشد.

هر چند دقت زیادی به عمل آمده است اما کتاب عاری از هر نوع عیب و نقص باشد اما بی‌گمان چنین نخواهد بود لذا از شما عزیزان درخواست داریم که با ارسال پیشنهادها و نظراتتان ما را در بهتر شدن کتاب یاری نمایید.